

PROFESORI ÎN PAGINILE „ANALELOR DOBROGEI”

Necesitatea înființării unei instituții de învățământ secundar, în orașul de la marginea mării, a fost puternic resimțită în ultimele decenii din secolul trecut. Ziarul „Constanța”, făcându-se ecoul dorinței localnicilor, pledează pentru existența unui gimnaziu în această parte a țării. Ideea era argumentată, în primul rând, prin interesele culturale românești. Astfel, la 1 septembrie 1896, va lua ființă gimnaziul clasic de băieți, sub direcția profesorului Demetru Rădulescu. Din 1903 i se adaugă și o secție comercială. Din motive financiare, încercările de realizare a cursului superior n-au avut sorti de izbândă. Institutul particular „Mircea Vodă” suplinește acest gol, timp de 6 ani, fiind condus de profesorul Virgil Andronescu. Transformarea gimnaziului constănțean, în liceu, se petrece în 1911.

Deși personalul didactic, până în 1907, era format, în cea mai mare parte, din suplinitori, aceștia erau absolvenți ai universităților române sau europene și la catedră se aplicau metode avansate, iar latura științifică era de înaltă ținută.

După înființare, instituția de cultură și civilizație dobrogeană s-a aflat sub ocrotirea patronului spiritual Sfântul Andrei, recunoscută figură apostolică în Scythia.

Din intervenția (1922) lui V.Andronescu aflăm: <<... prin 1900 am prezentat un studiu asupra domniei gloriosului voievod, Mircea cel Bătrân; în urmă, am propus Conferinței profesorilor să schimbăm numele de „gimnaziu clasic” în gimnaziul „Mircea cel Bătrân”>>. Gh.Coriolan, marcantă personalitate și deținător al celui mai lung directorat (1920-1925, 1926-1940) dezvăluie semnificația denumirii astfel: „Poartă numele scump al lui „Mircea cel Bătrân”, care, pe lângă Muntenia cu posesiunile sale, era „stăpân de amândouă părțile de peste toată Dunărea, până la Marea cea mare și cetății Dârstorului stăpânitor”. Consemnarea „diplomelor latinești” va fi: „Terrarum Dobrodictii despotus et Tristri dominus”.

În timpul primului război devine spital militar. După 9 octombrie 1916, trece, odată cu orașul, sub ocupație germană. Cursuri nu se mai țin, iar unii dintre profesori luptă pe front, alături de elevii lor, cercetași, îndeplinindu-și menirea și mergând până la sacrificiul suprem.

Cerința de prim ordin cu care s-a confruntat liceul constănțean, a fost aceea a unui local propriu, construcție realizată numai după război. La 13 octombrie 1923 va fi pusă piatra fundamentală, iar când are loc aniversarea Semicentenarului revenirii Dobrogei la România se inaugurează cursurile în localul nou (mutarea definitivă producându-se în 1931-1932). Fondurile construcției provin din: subvențiile primăriei și prefecturii, ale Ministerului Instrucției Publice, donațiile cetățenilor, precum și din banii obținuți de la serbările școlare sau câmpenești, baluri ș.a.

Răspunzând exigențelor impuse de Legea din 15 mai 1928, va fi încadrat între liceele de tip E, cu toate clasele dublate (cea mai dezvoltată categorie de școală secundară de la acea vreme). Această recunoaștere s-a datorat și activității desfășurate de Societatea „I.L.Caragiale”, al cărei scop fusese formulat astfel de secretarul ei, Grigore Sălceanu: „lărgirea educației intelectuale, îmbogățirea culturii naționale (prin creație), dezvoltarea gândirii ordonate, a

spiritului critic, a gustului criticii sănătoase și al frumosului”, criterii apropiate de concepția școlii createază privind formarea personalității elevilor, a capacității lor de a emite opinii personale. După război șezătorile societății vor urma cu aceeași regularitate, ca între 1909-1916. Reprezentațiile artistice începeau cu „Marșul Liceului”, compus de prof. I.Morozov, iar printre conferențieri se aflau: C-tin Mureșanu, Ion Marin Sadoveanu, dr.Gheorghe Marinescu, C.Rădulescu-Motru, Radu Vulpe, M.Ionescu-Dobrogianu, C.Brătescu, N.Iorga, T.Vianu, L.Rebreanu.

Publicațiile școlii au contribuție însemnată la impunerea și menținerea tradiției, a unui spirit de înaltă elevație. Dintre reviste se rețin: „Soimii Dobrogei”, „Șoptiri dobrogene”, „Îndrumarea”, „Aoptabe”, „Zări albastre”. Intenția declarată, a Societății „I.L.Caragiale”, a revistelor care s-au perindat era, „să pună la îndemâna elevilor talentați mijloace de a-și tipări lucrările”. Aceeași gândire i-a determinat și pe editorii Anuarului Liceului „Mircea cel Bătrân”, când ofereau zeci de pagini pentru creația originală a tineretului școlar. Generațiile de profesori și elevi ce s-au succedat, au adăugat noi aspecte bogatei moșteniri spirituale, noi valențe. Găsim nume ilustre, cu activitate susținută în presă. Exemplificăm prin contribuția unora dintre ei, la „Analele Dobrogei”.

Cunoscut pentru activitatea sa de traducător din lirica franceză și ca biograf al marelui nostru povestitor Ion Creangă (lucrarea îi va aduce premiul Academiei Române, pentru observările și mărturiile inedite) **NICOLAE ȚIMIRAȘ** publică poeziile: „Iubire”, „Mama”, „Ninge”, „Străjerii codrului”, „Visul pierdut” și traduceri: „Iubire”, „Vasul zdrobit” de Sully Prudhomme. Creațiile se-nscriu în estetica romantică ori parnasiană. Despre traduceri însuși autorul cărții „Anii tinereții” afirmă că acestea sunt creații libere față de textul francez, dar făcute în formele originalului.

GR.SĂLCEANU, cel care va primi recunoașteri literare - premiile de poezie „Ioan N.Roman” (1934) și „Adamachi”, decernat de Academia Română (1942) - este frecvent în paginile revistelor cu versuri (în „Convorbiri literare”, „Ritmul vremii”, „Universul literar” ș.a.). În „Analele Dobrogei” este prezent aproape în fiecare număr; din cele 80 de poezii menționăm: „Bairamededé”, „Cântec de marinar”, „Dor”, „Critic și poet”, „Fabulă”, „Fierbea as’noapte marea”, „Iarnă dobrogeană”, „Maimuțele și leul”, „Satire”, „Versailles”, având o tematică diversă. Unele sunt semnate cu pseudonimul „Sulcină”. De asemenea, va publica piesele: „Furtuna” și „Întâia sărutare”, elevate traduceri din: Baudelaire, V.Hugo, Leconte de Lisle. Despre vol. „Poezii”, I.Stoicescu va scrie în aceeași revistă, argumentându-i romantismul.

Profesor de greacă veche și latină, doctor în litere, **CAROL BLUM** era un excelent cunoscător al clasicismului antic, un erudit, și întâlnim în scrierile sale din periodicele dobrogene informația exactă împreună cu arguția clară și sistematică. În revista „Analele Dobrogei” semnează cuprinzătorul studiu „Cauzele relegării poetului Publius Ovidius Naso la Tomis”, care, singur, îl așează printre cei mai importanți exegeți ai vieții și operei marelui poet latin. Menționăm doar câteva din aspectele pe care le tratează acest studiu: de ce relegare și nu exil, cauzele relegării între „error” și „timor”, despre Ibis sau trădarea unui prieten, conjunctura relegării, călătoria spre Tomis, rolul civic și spiritual al poetului în cetate, unde trebuie căutat mormântul, procesul și istoria etc. O cunoaștere aprofundată atestă un alt material, publicat în aceeași revistă, unde pe cca zece pagini inserează date privitoare la „Zamolxis”, zeul suprem în religia geto-dacilor. O dispută acerbă în presa vremii avea s-o suscite descoperirea sarcofagului roman cu simboluri, considerat a fi sarcofagul lui Ovidiu. Profesorul Carol Blum, analizând cu pertinentă simbolurile în basorelief de pe acest sarcofag arată că deși Ovidiu însuși făcuse studii juridice, vrând să fie magistrat, sarcofagul, prin simbolurile sale, era într-adevăr al unui magistrat local, dar nu poetul fusese magistrat în funcție, ca atare. În „Anale”,

Dan Iliescu consemnează într-o recenzie, studiul lui Carol Blum „Sarcofagul roman și simbolurile justiției penale”. Între articolele publicate în alte reviste de Carol Blum menționăm „Ovidiu în tradiția urbei sale natale” apărut în „Îndreptarul ceasului de față”, Constanța, 1940.

Istoricul și geograful **MARIN IONESCU-DOBROGIANU**, autorul unui volum de cca o mie de pagini intitulat „Dobrogea în pregul veacului al XX-lea”, premiat de Academia Română și onorat cu medalia de aur la Expoziția națională din 1906, al monografiilor „Cercetări asupra orașului Constanța” și „Tomi-Constanța” este prezent în numeroase publicații dobrogene. Marin Ionescu-Dobrogianu semnează un serial de articole „Din geografia Dobrogei”, încă în revista „Ovidiu” a lui Petru Vulcan, iar după primul război mondial se remarcă în paginile „Arhivei Dobrogei”, „Analelor Dobrogei”, ca și în alte publicații ca „Buletinul Camerei de Comerț și Industrie Constanța”, volumul festiv din 1928 etc. Scrie despre: Dobrogea în timpul primului război mondial; Dinamica și structura populației Dobrogei în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea; articole despre Delavrancea, Vlahuță; tălmăcirii din Herodot etc.

Articole, serios documentate, dau spre publicare: **P.Ciupercescu** - „Farmacia în Dobrogea”; **D.Frangopol** - „Activitatea laboratorului de chimie al Dobrogei în decursul celor 15 ani de la înființarea sa în 1912”, ori „Particularitatea nămolului unor lacuri sărate de pe litoral” (tărmul nord-vestic).

ONORIU MIRONESCU este prezent, în paginile „Analelor”, cu articole sau rezumări din domeniul științei: „Lumina vie și iluminatul în viitor” (despre studiul dr. R.Dubois, publicat în „La sciences et la Vie”, privind lumina pe care o răspândesc unele micro și macroorganisme); „O poveste de demult... un adevăr astăzi” (prezintă sistemele de adaptare a vietuitoarelor în mediul înconjurător); „Sonicitatea” (redactat după G.Constantinescu și M.Strugariu, două articole privind fenomenul sonicității, apărute în „Viața Românească” din anii 1919 și 1920).

GHEORGHE TOMA publică materiale de orientare filosofică: „Judecata lui Socrate”, „Visul lui Scipio”, „Filosofia poetului Q.Horatius Flaccus”, „Un filosof poet în antichitate: Titus Lucretius Carus”, „Marina la romani”, precum și traducerea unor „pagini alese” din Ernest Renan.

Se rețin, în revistă, unele articole psihopedagogice, aparținând lui **GHEORGHE CARP**: „Valoarea educativă a desenului ca obiect de studiu”, „Desenul ca mijloc de exprimare”, „Observații asupra psihozei actuale a tineretului școlar”. Acestea sunt rezultatul direct al muncii de catedră. Obține mari succese la concursurile internaționale pentru desen, organizate de Editura Payot-Paris (1926-1929). Între șase și zece participanți constănțeni au luat premii. Participă, în 1928, la București, la Congresul Internațional al profesorilor secundari. Prezintă comunicarea „Le dessin comme moyen d'expression”, publicată, apoi, într-o revistă italiană - „La scuola de Disegno”. Autorul este felicitat de Pierre Bovet, directorul Institutului pedagogic „J.J.Rousseau” din Geneva.

Eminentul profesor de istorie **GHEORGHE CORIOLAN** semnează recenzii la „Gerusia din Callatis” și „Zidul cetății Tomi” de V.Pârvan; „Cum se dezleagă chestiunea Dunării”; articole pe teme de istorie și învățământ: „Legătura lui Mihai Viteazul”, „Din trecutul liceului „Mircea cel Bătrân”, „Educația față de înrâuririle mediului social”.

Prin „Administrația în Dobrogea veche”, **N.T.NEGULESCU** oferă date în legătură cu organizarea administrativă sub dominația otomană; situația generală în anul 1878; legea din 1880; administrația până la 1914.

În vara anului 1934, **IOAN MICU** îl cunoaște pe C.Brătescu, profesor la Universitatea bucovineană. Îi prezintă articolul - „Eminescu, inspiratul mării”, care este apreciat și publicat în revista condusă de acesta. Era vorba de un număr unic, pe 1934, când se împlineau 45 de

ani de la moartea lui M.Eminescu. De mare interes, pentru istorici, rămân până azi informațiile cuprinse în: „Cetăți, muzee și colecții de antichități”, „Note asupra stelei funerare, cu inscripție greacă și cu basorelieful unui retiarius din Muzeul Dobrogei”, „Recente achiziții arheologice” (sunt prezentate fragmentele părții superioare dintr-o stelă de calcar, epistil, marmoră albă cu dungi vinete); „Călăuza vizitatorului în muzeul regional al Dobrogei”.

Tot Ioan Micu se remarcă a fi un excelent traducător din antici. Traduce din Q.Horatius Flaccus „Ode” - „Lui Hirpinus”, „Lui Bacchus”, - „Fântânei Blandusia”, „Lui Torquatus”, „Lui Plotius Numida”, „Strofe odice”. „Oda taliarhului”, „Leuconoei”, „Lui Dellius” -; Ovidius P. - „Elegie”; Lucius Annaeus Seneca - „Chorus Troadum”; Publius Terentius - „Prolog” ș.a.

O contribuție de excepție o are **IOAN GEORGESCU**, autorul numeroaselor studii privind: migrațiunile păstorești, călătorii în ținutul pontic, învățământul public, fapte religioase, folklorul român, religia musulmană ș.a. Titlurile completează gama, extrem de bogată, a problematicii abordate de acest harnic secretar de redacție al „Analelor”: „Românii transilvăneni în Dobrogea”, „Așezarea lui Țârcă la Hârșova și alegerea lui ca vice-consul”, „15 ani de transumanță în Țările Române (1782-1797)”, „Coloniile germane din Dobrogea”, „Lucrări despre învățământ”, „Din trecutul românesc al Dobrogei”, „Dr.Carol Schuchhardt - o călătorie de Crăciun în Dobrogea la 1884”, „Un martir al datoriei către țară: episcopul (de Oradea) Demetriu Radu (1861-1920)”, „Învățământul public în Dobrogea”, „Marea Neagră în poezia noastră poporană”, „Din folklorul român”, „Legenda Mârleanului”, „Dimitrie Cantemir”, „Despre Coran” etc.

IOAN N.ROMAN va discuta, din perspectiva noii situații create, problema toponimelor („Drepturi ce trebuiesc valorate în raport cu colonizarea și schimbarea toponimiei în Dobrogea”), învățământ și educație („Pagini din istoria culturii românești în Dobrogea înainte de 1877”), considerații de ordin juridic („Proprietatea imobiliară din Dobrogea”). Că s-a implicat direct în destinul revistei constăntene, încă de la înființare, putem deduce și din stabilirea scopului acesteia, în cuvântul „Către cetitori” al numărului inaugural.

La rândul ei, publicația ține să-l cinstească pe Ilustrul creator și editor, cât și creațiile profesorilor când instituie: Premiul cultural-literar „I.N.Roman”, Premiul de poezie „I.N.Roman”, sau cheamă, în juriul de premiere, pe sculptorul **ION JALEA**, cerându-i, totodată, să ilustreze revista cu reproduceri după creația lui. De asemenea, cuprinde în iconografie persoane marcante ale școlii noastre secundare - I.Bănescu, Gr.Sălceanu, I.N.Roman, I.Jalea; reproduce din „Boabe de grâu” discursul ținut de Em.Bucuța - „Ioan N.Roman de bronz” - cu prilejul dezvelirii bustului.

Și-n următorii ani, „Palatul cultural”, cum era supranumit de presă Liceul, pentru manifestările elevate, a fost între instituțiile de frunte ale modernizării ținutului pontic. În prezent, sub îndrumarea directorilor Dumitru Tifrea și V.Nicoară, cadrele didactice sunt preocupate de pregătirea acțiunilor privind întâmpinarea Centenarului din 1996. Dascălii răspund, astfel, idealului înaintașilor, cuprins în „Imn”: „Din âst locaș luminător/ Haideti spre largul viu al vieții.../ Liceul nostru drag/ Mereu mai sus!”